

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра державно-правових дисциплін

ОСНОВИ РИМСЬКОГО
ПРАВА

Лекція

6

Тема: «Загальне вчення про договір»

Мета лекції:

Навчальна: зорієнтувати студентів на практичне, комплексне застосування знань з різних навчальних дисциплін; ознайомити з історією зародження, становлення, та розвитку римського права;

Виховна: розвивати у студентів інтерес до навчальної дисципліни «Основи римського права».

План

1. Поняття і види договорів
2. Умови дійсності договорів
3. Зміст договору
4. Висновки

1. Поняття і види договорів

Договір (contractus) – двостороння угода, в якій висловлено волю двох сторін, спрямована на досягнення певного правового результату – виникнення, зміну або припинення прав і обов'язків.

Предмет договору – яка-небудь дія, бездіяльність або відмова від здійснення дії.

Контракти як формальні угоди визнавалися приватним правом і забезпечувалися позовним захистом.

Пакти – це неформальні угоди, тобто саме ті, які були правовою формою ділового життя за межами кола контрактів.

Контракти поділялись на види за різними підставами.

- 1. Залежно від процедури укладення договорів, а, отже, і підстав виникнення зобов'язань, що впливали із контрактів, Гай розрізняв чотири види зобов'язань, що впливали з контрактів шляхом: передачі речі – *res*; проголошення певних слів (усно) – *verba*; написання певних слів – *litterae*; досягнення угоди – *consensus*.
- 2. Критерієм класифікації контрактів слугував також ступінь вимог до їхньої «формалізації».
- 3. Залежно від розподілу прав і обов'язків розрізняли односторонні та двосторонні договори, так само як і зобов'язання, що виникали з них. Договори, в яких одна сторона мала тільки право, а інша – тільки обов'язки, називалися односторонніми (наприклад договір позики), а договори, в яких кожна із сторін мала права й обов'язки, – двосторонніми.

2. Умови дійсності договорів

1. Вільне волевиявлення сторін.
2. Правосуб'єктність сторін.
3. Необхідна форма волевиявлення .
4. Визначення предмета договору.
5. Реальність виконання дій, що становлять предмет договору.

3. Зміст договору

Строк. Чинність договору може залежати від настання певного строку. Умови і строки подібні між собою. Відмінність полягає лише в тому, що умова може настати або не настати, а строк завжди настане, хоча і може бути невідомим в окремих випадках.

Мета договору. Найближча мета, задля якої укладається договір, називалася каузою.

Висновок

Договори були основною правовою формою, за якою здійснювався величезний товарний і господарський обіг Стародавнього Риму. Правовий вплив поширювався на всі економічні, торгові та інші відносини. Римська створила розгалужену систему договорів, яка забезпечувала надійну правову основу ділових відносин. Римське договірне право класичного і післякласичного періодів – результат тривалого розвитку, вдумливого аналізу і відбору практики преторів. Багато договорів були рециповані пізнішими правовими системами, а відтак збереглися і в сучасному праві.

Література

1. Підпригора О. А. Основи римського приватного права: підручник для студ. юрид. вузів і фак. / О. А. Підпригора. – К. : Вентурі, 1997. – 333 с.
2. Підпригора О. А. Римське право: підручник. – 2-ге вид. / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 528 с.
3. Підпригора О. А. Римське право в Україні: перспективи III тисячоліття / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов // Юридичний вісник. – 1999. – № 4. – С. 345.
4. Підпригора О. А. Проблеми вивчення Римського права як підґрунтя сучасного цивільного права і порівняльного правознавства / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов // Актуальні проблеми держави і права: Збірник наук. праць – Вип. 13. – Одеса, 2002. – С. 256.
5. Підпригора О. О. Римське приватне право. Академічний курс: підручник для студентів юрид. вузів і фак. / О. О. Підпригора. — К: Вид. дім «Ін Юре», 2001 – С. 200.
6. Орач Є. М. Римське приватне право. Академічний курс: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. М. Орач, Б. Й. Тищик; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - К.: Ін Юре, 2012. – С.390 .
7. Орач Є. М. Основи римського приватного права / Є. М. Орач, Б. Й. Тищик. — К.: Юрінком Інтер, 2000 – С. 540.
8. Крестовська Н. М. Основи римського приватного права / Н. М. Крестовська, І. С. Канзафарова : навч.-метод. посіб. - Одеса: Фенікс, 2006. - 160 с.
9. Крестовська Н. М. Дитина у праві Стародавнього Риму: норма та доктрина / Н. М. Крестовська // Часопис Цивілістики. – 2011. - №11. - С. 168.

10. Харитонов Е. О. Основи римського частного права: учеб. посіб. для студ. вузів / Е. О. Харитонов. - Ростов н/Д: Феникс, 1999. – 414 с.
11. Харитонов Е. О. Приватне право у Стародавньому Римі: навч. посіб. / Е. О. Харитонов. – О.: АО БАХВА, 1996. – 160 с.
12. Харитонов Е. О. Філософія Римського права / Е. О. Харитонов, О. І. Харитонова // Часопис Цивілістики. – 2011. - № 11. – С. 346.
13. Харитонов Е. О. Історія приватного права Європи: Західна традиція / Е. О. Харитонов — Одеса: Юридична література, 2001 – С.278 .
14. Харитонов Е. О. Правова система України: між західною та східною традиціями права / Е. Харитонов, О. Харитонова // Порівняльно-правові дослідження. — 2007. — № 1-2. — С.168.
15. Харитонов Е. О. Рецепція римського приватного права (теоретичні та історико-правові аспекти). — Одеса, 1997— С.340.
16. Макарчук В.С. Основи римського приватного права: Навчальний посібник. - К.: Атіка, 2000. - 176 с.
17. Макарчук В. С. Римське приватне право: навч. посібник / В. С. Макарчук. — К.: Атіка, 2007— С.145.
18. Хвостов В. М. Історія римського права. М., 1910.
19. Борисова І.В Основи римського приватного права: Підручник / В. І. Борисова, Л. М. Баранова, М. В. Домашенко та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової та Л. М. Баранової. — Х.: Право, 2008. — 224 с.